

Z A P A Ž E N O

MRAZ, SLANA, STUDEN, ZIMA

Ova će nam rečenica: »Kako je neki dan objavila moskovska 'Pravda' — bez obzira na jake mrazove i debele sante Karaskoga mora, arktička trasa funkcionira nesmetano« (*Večernji list*, 5. 1. 1980), biti povod da napišemo nekoliko riječi o riječima u naslovu.

U ruskome jeziku riječ *morozy* znači jaku studen, veliku hladnoću/velike hladnoće, kako je u ovoj rečenici u prijevodu i trebalo napisati. Riječ se mraz i kod nas često izjednačava sa studeni, hladnoćom, zimom. To potvrđuje i *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika JAZU* (dio VII, Zagreb, 1911—1916): »a mraz je isto što studen, zima«, »b. mraz je smrzla rosa, slana«.

Narod znađe da je mraz znak studeni i pojava oku vidljiva, a *Klimatologija za geografje* od Tomislava Šegote pak precizira da mraz nastaje za vedrih i tihih noći kad se površina zemlje ohladi ispod 0°C i sublimacijom vodena para prelazi u kristaliće leđa. U nekim krajevima naše zemlje, prema *Enciklopediji Leksikografskog zavoda*, mraz nazivaju i slana. I to se dakle izjednačava iako smo u školi učili, osim što smo od roditelja slušali, da slana ili solika pada.

Zima je, kako znamo, godišnje doba između jeseni i proljeća, traje 99 dana. Pa premda se i riječ zima upotrebljava u značenju hladnoća/studen, valjalo bi je ustaliti i ostaviti kao oznaku za godišnje doba, i u vezi *zima mi je*.

U smislu definicije o postanku mraza i u slijedećem bismo tekstu (*Vjesnik*, 4. 1. 1980) mogli — prema kontekstu — zaključiti da je riječ mraz trebalo zamijeniti riječju studen: »Na području Čilipa bura je puhala

brzinom od 120 kilometara, a meteorolozi u dubrovačkom aerodromu zabilježili su dva stupnja ispod nule. Nanosi snijega na poluotoku Pelješcu i području Župe Dubrovačke iznosili su čak do 40 centimetara. Autobusi su u Dubrovnik stizali s nekoliko sati zakašnjenja.

Mraz i snijeg nanijeli su štete i poljoprivrednim kulturama na dubrovačkom području — oštećeni su brojni staklenici.«

Posljednja je rečenica — napisana u novom redu — posve ispravna, jer mraz znađe dobrano oštetiti poljoprivredne kulture, ali drugi po redu veznik i pokazuje da je ona u neposrednoj vezi s gornjim tekstom, inače jasmim i dobrim, te da se i ovdje vjerojatno radilo o studeni ili hladnoći, a ne o mrazu.

Znamo da upravo vrijeme kasne jeseni, ono koje uvodi u pravu zimsku hladnoću obilježava pojava mraza, koji dakle ne mora biti vezan za snijeg, nego je on i predznak zime kao godišnjega doba i znak čiče zime, kada se u noćima bez vjetera površina zemlje ohladi ispod nule i mraz donese svjetlucave kristale leđa i inje okiti voćnjake i stabla. Zato ni vijest iz Splita: »Posljedica jake kiše i mraza koji su prošlih dana zahvatili Split...« ne bi smjela tako glasiti, jer mraz i kiša ne idu zajedno. Možda se solika/slana miješala s kišom, jer mraz ne pada.

Zato je dobro da mraz ima svoje značenje, slana svoje; studen i hladnoća svoje, a zimu — kao godišnje doba, iako je češće, kako rekosmo, sinonim za hladnoću — zimu, dakle, neka predstavljaju sve ove — uz druge — zubate i lijepe pojave.

Marija Popović

OSVRTI

EKSPERIMENTALNA GRAMATIKA

(Svršetak*.)

Izostala je podjela glasova po načinu tvorbe i zamijenjena dvjema podjelama od kojih je prva — po vrsti zapreke — opravdana i jasna (rekao bih da je i prihvatljivija od ustaljene podjele po načinu tvorbe), a druga nejasna, nepregledna i, po mom mišljenju, sasvim suvišna. To je podjela po slušnom dojmu. U njoj se, prije svega, miješaju barem tri različita kriterija.

Prvi je tako neobičan da bi se mogao nazvati pjesničkim. Meni se naime čini da bi, eventualno, samo pjesnici mogli odgonetnuti zašto je, na primjer, *a* visoko ili svijetlo, a *m* duboko ili tamno.

Drugi bi se kriterij mogao označiti akustičkim. Po njemu su vokali *i*, *e*, *a*, vokalno *r* i neki sonanti (*n*, *nj*, *lj*) zvonki ili sonantni (valjda sonorni). Ja osobno ni za ovu podjelu nemam dovoljno »sluha« jer ne razumijem po čemu je, na primjer, *ɾ* zvonko, a *o* nije.

Treći je kriterij način tvorbe. Po njemu su podijeljeni šumnici i sonant *r*. Razlikuju se *praskavi*, *drhtavi*, *trljani* (u zagradi stoji *afrikata*, a taj smo termin, koliko ja znam, dosad prevodili kao složeni ili *sliveni*), *treni* ili *frikativi* (po čemu se to razlikuju *treni* od *trljanih?*) i *piskavi*.

Poglavlje o distribuciji fonema i fonemskih skupina uglavnom je metodološki prihvatljivo koncipirano i dosljedno privedeno kraju. Zabunu jedino može stvoriti tvrdnja da se na kraju riječi posuđenih iz drugih jezika mogu ostvariti sve suglasničke skupine (odnosi li se to, na primjer, na skupine *gzb*, *shk*, *zgž* itd?).

Slično se može reći i za poglavlje o grafiji uz dvije napomene:

a) Trebalo je objasniti zašto se ortografija i ortoepija smatraju znanstvenim disciplinama

(dosad se neusporedivo češće govorilo o skupovima pravila).

b) Ima jedna nezgodna (iako po svoj prilici tiskarska) pogreška: *graphos* = pišem (29).

Opis prozodijskog sustava zaslužuje poseban komentar (ovdje će biti date samo neke načelne primjedbe; o pojedinačnima će biti više riječi u vezi s morfološkom razinom).

Na jednom mjestu (41) u poglavlju o prozodiji dobro je napisano kako naglasci ne ulaze u opreke samostalno, kako oni nisu ni osobina fonema (to je sasvim točno jer bismo, uključujući i kvantitetske opozicije, morali govoriti o 36 vokalskih fonema: *ā*, *ǣ*, *ǣ̄*, *ǣ̄̄*, *ǣ̄̄̄* itd), a ni sloga, ali se onda postavlja pitanje zašto se prozodijski sustav uopće opisuje u fonologiji. U njoj pogotovo nema mjesta poglavlju o naglasnim cjelinama.

Suvišno je i nepotrebno govoriti o zana glasnoj dužini kad u hrvatskom književnom jeziku prednaglasne dužine uopće nema (to je isto kao kad bi se govorilo o postponiranim enklitikama).

Na stranici 33. nailazimo na tvrdnju da ono što prozodijske jedinice »čini drukčijima od razlikovnih jedinica — fonema, to je njihova različita jezična uloga — funkcija«. Mislim da ta tvrdnja nije (sasvim) točna jer iz nje proizlazi da prozodijske jedinice nisu razlikovne. Čini se da bitna razlika između fonema i prozodijskih jedinica nije u funkciji, nego u njihovoj naravi i u različitosti razina kojima pripadaju.

III.

Ni za morfološku se razinu ne može reći da je mnogo bolje opisana od fonološke. Suvremena teorijska i metodološka dostignuća u nekim su dijelovima uspješno primijenjena, a u nekima gotovo nisu ni uzimana u obzir (morfonologija je, na primjer, znatno »modernija« od morfologije u užem smislu).

* U prošlom je broju članak tehničkom greškom prekinut u pola riječi pa ovdje ponavljamo početak odlomka. (Ur.)

(Komentirajući ovu razinu ja ću — kao i u vezi s prethodnom — slijediti uglavnom neke svoje nedoumice jer smatram da je to i za čitatelje i za autore i za mene korisnije od pukih kurtoaznih uopćavanja.)

Alternacije fonema i fonemskih skupina podijeljene su na fonološki uvjetovane i morfološki uvjetovane. Takva dioba, prije svega, ne odgovara činjeničnom stanju: alternacije su uvjetovane i fonološki i morfološki (tj. morfonološki). Objašnjeno je (59) da se pod ovim drugim zapravo podrazumijevaju dijakronijski uvjetovane alternacije, ali ni nakon toga nije jasno kako su asimilacije uvjetovane fonološki, a jotacija, na primjer, morfološki. Kad su se alternacije već dijele, mislim da je bilo logičnije podijeliti ih na plodne i neplodne ili žive i nežive.

I u vezi s morfološkom razinom potrebno je nešto više reći o prozodiji (posebno o obilježavanju akcenata i dužina). U poglavlju o glagolima sasvim je opravdano konstatirano da svi prezentski nastavci nisu dugi (dosad su se uglavnom izuzimali samo prezenti glagola *htjeti* i *moći*), a isto tako da ni svi aoristi nisu kratki.

Međutim, u obilježavanju je izabrano kompromisno rješenje (navode se nerijetko prezentski oblici i s dužinama i bez njih). Čini mi se da u vezi s tim nije uočena jedna zanimljiva i logična regularnost. Naime, ako prezentski oblik ima dugouzlazni akcent (') na penultimi prezentska dužina izostaje (npr. *krádem*). Za oblike (ovog tipa) s dužinama mislim da su regionalni (neki slavonski govori u kojima inače susrećemo znatno više dugih slogova nego drugdje). Navest ću samo nekoliko primjera (rečeno se obično ne odnosi na treće lice množine): *vézem*, *rás-tem*, *pásem*, *grízem*, *múzem*, *vúčem*, *vřšem*, *iscřpem*, *isprédem* itd.

Mislim da je u znatnom broju primjera neopravdano zadržan stariji (tzv. klasični) način označavanja akcenta.

Tako su imenice koje znače što neživo, a u kojih dolazi do naglasnih promjena u lokativu jednine podijeljene u sedam tipova. Mislim da se treći tip može mirne duše isključiti (lokativni akcenti *kamènu*, *govòru*,

plamènu, *busènu*, *čopòru* u najmanju su ruku arhaični), a sedmi tip mijenja lokativni akcent samo onda kad se može govoriti o tzv. pseudodubletama, (npr. po običaju u značenju *uobičajeno*, ali *pò tvòm stáròm òbìčāju*).

Slična je situacija i s oblicima tipova *isplèsti*, *isplèla*; *narásti*, *narásla* koji se, barem u hrvatskom književnom jeziku, već odavno osjećaju zastarjelima.

Navest ću još nekoliko primjera krivog (po mom mišljenju) označavanja akcenata:

Nije točno da neodređeni oblici jednosllozних pridjeva s kratkom osnovom imaju uvijek kratkosilazni akcent (osim, razumljivo, u muškome rodu). Zato nije *nòva*, *diuga*, *měka*, *mřka*, *mòkra*, *stěra*, (109), nego *nò-va*, *đuga* itd.

Slično je i kod neodređenih oblika *gřpka*, *řska* (104) umjesto *gřpka*, *řska*.

Ne smatram točnom ni tvrdnju da je u većine glagola naglasak imperfekta jednak naglasku I. I. prezenta (166). Navodi se primjer za ilustraciju: *darívāh* (mjesto *darivah*).

Tvrdim da glogoli *hváliti*, *mlátiti*, *přsati* i njima slični nemaju dubletne oblike priloga sadašnjeg, tj. i *hvālěci* i *hvālěći*, nego samo oblike tipa *hvālěci* (171).

Među primjerima koji se navode ima i takvih (oblika, riječi) koji se blago rečeno mogu smatrati neobičnima (iz različitih razloga): *bđjāžnju*, *izrāšlju* < *izrāstao* (97); *buđi kakav* (119); *hiljāđak* (137); *přrēdom*, *òsjekom*, *glēđom* (140); *izljěsti*, *ùljěsti* (179); *ćići*, *klíci* (182); *đūti* — *đūjēm* (185) itd.

I konačno: i u opisu morfološke razine nailazimo na relativno neprecizne, nespretne ili netočne tvrdnje i određenja:

a) Rod je osobina imenice da pridjevi i zamjenice koje ih izbliže određuju uvijek imaju jedan od moguća tri oblika... (67). Rod dakle imaju pridjevi i zamjenice, a osobina je imenice!?

b) Kaže se da muška imena imaju uvijek vokativ jednak nominativu (94), a (to se »jasno vidi« iz ovih primjera: N. *Jākov*, V. *Jākove*; N. *Ivo*, V. *řvo*. Dakle, očito nije kao što se kaže.

c) Pridjevom se izriče osobina koju može imati imenica i muškog i ženskog roda (101). Čini se da imenice srednjeg roda ne mogu imati osobina.

d) Među priloge su svrstani i oblici *kūći* i *nūću* (138). Mislim da se u pravoj priloškoj funkciji oblik *kūći* može javiti, ali samo onda kad se upotrebljava nestandardno (npr. *Ostao je kūći*). Na navedenoj stranici, međutim, nalazimo primjer: *Rekao sam joj da pode kūći*.

e) ... u paru *kōpati* — *iskōpati* imamo opreku »neinkoativnost« — »inkoativnost« (148). Ne, nego eventualno »netotivnost« — »totivnost«.

f) Aoristni oblici nesvršenih glagola imaju značenje imperfekta (156). To je tvrdnja koju bi u svakom slučaju trebalo argumentirati pogotovo zato što se tom problemu u sintaksi pristupa drugačije. Tamo se kaže da je aorist nesvršenih glagola izrazito stilski obilježen i da označava trajanje u prošlosti koje se promatra kao zaokružena cjelina (331).

g) Ne znam zašto se tvrdi da se prijedlozi *nadomak*, *nasuprot*, *unatoč*, *usprkos*, *uprkos* slažu samo s dativom kad je izvjesno da se upotrebljavaju i uz genitiv.

IV.

Tvorbena razina pripada najbolje opisanim. Uglavnom su jasno izloženi kriteriji po kojima se pristupa opisu, definicije su logičnije i jednostavnije, primjeri su u najvećem broju slučajeva sretno odabrani, termini dobro opisani i međusobno razgraničeni, iza svakog poglavlja slijedi praktičan pregled pojedinih načina tvorbe itd. Zato će i broj primjedaba u vezi s ovom razinom biti sveden na četiri:

a) Činilo mi se katkad da je preferiran semantički kriterij na račun formalnoga. Pokušat ću to osvijetliti na primjeru tvorbe glagolskih imenica. Naime, sasvim je jasno da glagolska imenica treba biti motivirana glagolom. Međutim, ta motiviranost mora biti i značenjska i formalna (oblička). Zbog toga se slažem s mišljenjem da se glagolske imenice ne tvore isključivo sufiksima *-nje* i *-će* (vrlo je plodan i sufiks *-ba*), ali ne

mislim da ih ima čak 13. Naime, svaka imenica koja označava radnju nije samim tim i glagolska. Uostalom, imenice sa sufiksom *-Ø*, na primjer, i kad označavaju radnju imaju često i kakva druga značenja (npr. *oglas*, *prigovor*, *prijepis*), a većina ih uopće ne označava radnju (npr. *spis*, *zapis*, *odnos*, *iznos*, *razglas* itd.).

Nešto slično moglo bi se reći i za sufiks *-aj* osobito kad se dodaje osnovama imperfektivnih glagola (npr. *stjecaj*, *utjecaj*, *jecaj*, *natječaj* itd.).

b) Drugi prigovor tiče se preobrazbe (konverzije). Smatram, naime, da supstantivizacija i sve ostale *-acije* pripadaju u cijelosti sintaksi jer se radi o različitim *funkcijama* riječi u rečenici, a ne o *tvorenju* (novih) riječi.

c) Za spojnik ili interfiks (usput rečeno: spojnik *-o-* krivo je nazivati glasom jer u tom slučaju dolazi do miješanja razina; on je morfem) kaže se da nema tvorbenog nego gramatički sadržaj. Mislim da bi se moglo tvrditi upravo obrnuto, tj. da ima pravi tvorbeni sadržaj, značenje mu se odnosi na tvorbu slaganja, a ne ni na kakvu gramatičku kategoriju u užem smislu.

d) Glagoli tvoreni predmecima redovno su svršeni (297). Ta je tvrdnja sasvim točna, ali ne i dovoljno precizna. Zna se naime točno koji su prefigurirani glagoli perfektni, a koji nisu (upućuje se na § 444 iz morfologije, ali ni tamo to nije jasno rečeno). Naime, ostaju imperfektivni oni glagoli koji (u neprefigiranom obliku) imaju perfektno neprefigiran parnjak (npr. *sjesti* — *sjediti*).

V.

Sintaksa je najzanimljivija i sama za se zaslužuje poseban i opširan komentar. Ovom ću se prilikom ograničiti na one elemente za koje mi se čini da inauguriraju suvremeni ili barem drugačiji pristup sintaktičkoj razini.

Treba u prvom redu spomenuti nastojanje autora da se sintaksa »očisti« i tako razgraniči od srodnih područja i razina. Zato nema izdvojene tzv. sintakse padeža, nema sintakse govora, nema suprasintakse ili lingvistike teksta.

S metodološkog stanovišta sintaksa je

transformacijska. Gdje god je moguće, sintaktičke se pojavnosti opisuju preoblikama (transformacijama), razumljivo: uz pretpostavku o dubinskom i površinskom ustrojstvu rečenice. Ta se metoda pokazala uglavnom funkcionalnom u opisu osnovnog rečeničnog ustrojstva, ali se to ne bi moglo reći i za opis složenih rečenica.

Jedna od najupadljivijih novosti jest uvođenje kategorije gotovosti (poslije Augusta Musića — koji je razlikovao čak dvije vrste gotovosti — ovu je kategoriju spominjao u predavanjima i vjerojatno uvrstio u svoju sintaksu prof. Katičić).

Smatram da uvođenje ove kategorije nema opravdanja; pokušat ću takav stav i argumentirati.

Sintaktičkom se ova kategorija ne može smatrati već i zato što nema nijednog specijaliziranog izraza (nema nijednog glagolskog oblika koji bi označavao isključivo gotovu radnju). Perfektom se, na primjer, u jednoj situaciji označava gotova sadašnjost, a u drugoj apsolutna prošlost. Još se češće događa da se ova dva značenja uopće ne mogu razgraničiti.

Ne smatram točnom tvrdnju da je perfekt u značenju gotove sadašnjosti nezamjenjiv aoristom (imperfektom uglavnom nije i to zato što značenje gotove sadašnjosti imaju velikom većinom samo perfekti svršenih glagola). Ne vidim, na primjer, razlike u značenju između ovih dviju rečenica:

Stigao sam iz daleka (i sada sam tu).

Stigoh iz daleka (i sada sam tu).

Tvrđi se kako perfekt ima značenje prošlosti onda kad se ukine opreka po gotovosti. Nije objašnjeno kako se, zbog čega i pod kojim okolnostima ta opreka ukida. Ukida li se sama od sebe ili je ukida onaj koji interpretira tekst? Uostalom, kad bi i bilo tako, bila bi to jedina sintaktička opreka koja se ukida.

Čini mi se da je to još jedan argument u prilog tvrdnji da je kategorija gotovosti

semantičke naravi, da ovisi o prirodi same radnje, o kontekstu ili o situaciji i da je kao takvu ne možemo smatrati sintaktički relevantnom.

Autori sintakse posvetili su puno pažnje opisu unutrašnjeg gramatičkog ustrojstva i pomnom razgraničenju dijelova toga ustrojstva. Tako je, na primjer, vrlo dobro razgraničena priložna oznaka od objekta (348). U tom se smislu osjeća znatan napredak u usporedbi s tradicionalnim opisima. Značajna je i novost da se logički subjekt ne smatra više subjektom. On to sa sintaktičkog stajališta doista i nije. Teže je, međutim, odgovoriti na pitanje što on sintaktički jest. Autori sintakse smatraju ga priložnom oznakom vršioca radnje. Međutim, priložna je oznaka definirana kao riječ ili skup riječi koje izriču okolnosti pod kojima se vrši predikatna radnja (343). U rečenici *Bratu se spava* oblik *bratu* teško da možemo smatrati okolnošću. Osim toga, vrlo je lijepo rečeno da se priložna oznaka može uvrstiti uz svaki predikat, ali da nije obavezna (343). To doista vrijedi za sve ostale priložne oznake (mjesta, vremena, načina, sredstva itd.), osim za tzv. oznaku vršioca radnje. Ona je obavezna i ne može se uvrstiti uz svaki predikat.

Rečeno je također da se značenje priložne oznake može parafrazirati, ali ni to ne vrijedi za priložnu oznaku vršioca radnje.

Mislim da ovo razloga dostatno potkrepljuju tvrdnju da se logički subjekt ne može promatrati kao priložna oznaka vršioca radnje, nego, eventualno, kao objekt vršioca radnje (to samo na prvi pogled zvuči kontradiktorno). Uostalom, kad se govori o neizravnom objektu kojemu mjesto otvaraju prilozi, onda susrećemo konstrukcije sintaktički vrlo slične spomenutoj rečenici *Bratu se spava* (npr. *Bolesniku je danas dobro*, 359).

Složene su rečenice opisane uz pomoć triju preoblika sklapanja: nizanjem, spajanjem i uvrštavanjem. Među onima koje su

nastale nizanjem susrećemo vrlo raznovrsne rečenice: od onih kojima su klauze razdvojene zarezom pa, preko upravnog govora, sve do isključnih i zaključnih rečenica. Teško je složiti se s mišljenjem da su sve te rečenice nezavisne (mnoge od njih su »zavisnije« od tzv. međuzavisno složenih rečenica — nastalih spajanjem, pa čak i od nekih zavisnih rečenica — nastalih uvrštavanjem).

Osim toga, ako su isključne i zaključne rečenice rezultat operacije nizanja (što je po mom mišljenju bolje nego da su uvrštene u tzv. međuzavisne), postavlja se pitanje zašto osim njih nema i vremenskih (npr. *Prišao je, onda me pogledao, zatim odgovorio*), uzročnih (npr. *Nisu došli; zato odsad ne računamo na njih*) i drugih rečenica.

Nisam našao dovoljno opravdanja za postupak po kojemu se osim realnih, potencijalnih i irealnih pogodbenih rečenica uvode još i eventualne (npr. *Ostaješ s nama ako ćeš se popraviti*, 408). Kažem to zbog toga što je svaka pogodba eventualna a i zato što mi se čini da je izdvajanje tih rečenica barem dijelom posljedica i nakane da se u opis uvede i druga vrsta Musičeve gotovosti: sadašnja gotovost subjektova da se radnja vrši.

Vrlo mi se prihvatljivim čini to što se sve zavisno složene rečenice opisuju kao odnosne (time su razriješene mnoge dileme oko statusa relativnih rečenica), ali je to prilično nejasno formulirano. Tako je rečenica *Nije se protivila kad sam joj skidao paučinu s glave* odnosna po značenju uvrštavanja jedne rečenice u drugu (što je to značenje uvrštavanja?), a vremenska po mjestu zavisne (!) u ustrojstvu glavne.

Mislim da bi jednostavnije i razumljivije bilo reći da je ta rečenica odnosna po tome *kako* je jedna rečenica uvrštena u ustrojstvo druge, a vremenska po prirodi odnosa između glavne i zavisne rečenice.

Valja također reći da se složene rečenice dosljedno opisuju uz pomoć ishodišnih, ali da su te ishodišne rečenice katkada iskonstruirane, tako da nam je nerijetko čudno kako se uopće mogu »sklopiti« u ono što nam se nudi. Na primjer, rečenica *Djevojka onda ode odakle je i došla* pretpostavlja ove ishodišne:

Djevojka onda ode odavde. Djevojka je odavde i došla. U rečenicu sklopljenu uvrštavanjem nije prenesena obavijest da je djevojka došla odavde.

To se posebno odnosi na opis tzv. »naj-složenijih« rečenica koje su rezultat uvrštavanja slaganjem:

Uz obalu je plivalo deset riba.

Ta rečenica navodno pretpostavlja ove ishodišne:

*Uz obalu je plivalo deset.
Deset je riba.*

Što ako mi se, na primjer, čini da pretpostavlja ove:

*Uz obalu su plivale ribe.
Riba je deset.*

U nekim se slučajevima autori potpuno odriču konstruiranja ishodišnih rečenica. Obično to biva onda kad je najteže (pa i nemoguće).

Prijatelji se svake nedjelje sastaju na trgu. Ishodišne se rečenice ne navode vjerojatno zato što bi jedna od njih morala biti poprilično čudna:

*Prijatelji se sastaju na trgu (nedjeljom).
Nedjelja je svaka.*

O predikatnom proširku namjeravam posebno pisati (povod je Petijeva knjiga *Predikatni proširak*, Znanstvena biblioteka HFD-a, Zagreb, 1979), ali ću i ovdje ukratko spomenuti kako mi se čini da je tzv. neobavezni predikatni proširak uglavnom dobro opisan, ali da se obavezni ne može ni smatrati proširkom. On je, naime, predikat sam i ne uvrštava se koordinacijom. Glagoli kojima služi kao »dopuna« obično su u nekoj mjeri gramatikalizirani pa se spoj takvih glagola i »obaveznog proširka« može uspo-ređivati sa složenim glagolskim vremenima, na primjer:

*Brod se nije mogao vidjeti.
Danas neću dolaziti.*